

HAC

Battal Gazi LEYLEK
Sesli ve Görüntülü Yayınlar Şubesi Müdürü

Hac sözlükte; "Yönelmek, ziyaret etmek, kastetmek" anlamlarına gelmektedir.

İstılahta ise; "Belirli zaman içerisinde Arafat'ta vakfe yapmak, Kabe'yi ve etrafındaki yerleri usulüne göre ziyaret etmek ve buralarda yapılması gereken diğer görevleri yerine getirmek" demektir.

Hac, hicretin 9'uncu yılında farz kılınmıştır. İslamın beş temel esasından biri olan hac, hem mal, hem de beden ile yapılan bir ibadettir. Hac yapmasına mani bir hali bulunmayan, durumu hacca gitmeye müsait, sağlığı iyi olan bir müslümanın ömründe bir defa yapması gereken bir farzdır.

İbadetin gayesi-, insanın kendisini kuşatan zaman dilimi ile birlikte uçsuz bucaksız varlıklar alemi içinde konumunu algılayıp ona göre davranmasıdır. Kişinin kendisini tanımasına yarayan bu davranış neticesinde fert kendine güven duyarak huzura ulaşmaktadır. Kendisi huzurlu olan kişi, önce kendi aile ortamını huzur ve barışın yuvası haline getirecek, daha sonra bunu suya atılan taşın halkalarının genişlemesi gibi uzak çevresine yayacaktır.

Kişinin, ferdî yaptığı ibadetin bir başka ifade ile kendini tanıma faaliyetinin bir de toplu olarak yani cemaatle yapılanı mevcuttur. Hemen hemen bütün dinlerde mevcut olan bu ibadet şekillerinden cemaatle yapılanlarında kutsal zaman ve mekan mefhumu mevcuttur.

Toplu ibadet şekillerinden kutsal zaman ve mekan gerektiren ibadet şekline hac denilmektedir.

Ahiretteki diriliş ve toplanmayı insana hatırlatan hac ibadetinde; değişik coğrafyalardan gelen mü'minler, farklı sosyo-ekonomik güçte, değişik dil, ırk ve renkte olmalarına rağmen toplu ibadetleri aynı renk ve tipteki elbiseleri (ihram) içerisinde birlikte koşturmaları ile İslâm dinindeki eşitliği bizzat yaşamaktadır.

Dünyanın çeşitli yerlerinden tek bir gaye için hacc'a gelen müminler hep birlikte Allah'a yönelerek kardeşliğin şuuru içerisinde birlik ve beraberliğin hazzını tadmaktadır. Bencilliklerini öldüren müminler benlik fikrini içlerine gömerek, "ben değil biz demesini" öğrenmektedir. Hac ibadeti; baştan sona sabrı yaşamaktır.

Hac ibadeti yerine getirilirken bu ibadeti yapan kişiler ihram giymektedir. Dünyada sosyo- ekonomik açıdan birbirinden farklı statüde olan insanoğlu Hac ibadetini yerine getirirken bir nevi sosyal ve ekonomik eşitliği yaşamaktadır. Ayrıca ihramlı iken geçici zevklerden uzaklaşmayı, toplumun huzurunu bozmamayı, bencil olmamayı, birlik ve beraberliği zaafa uğratmamayı yaşayarak öğrenmeye çalışmaktadır. Haccın farzietini belirten Kur'an-ı Kerim'in Ali İmran Suresi'nin 96-97. ayetlerinde şöyle buyrulmaktadır: "Şüphesiz alemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için ilk kurulan ev mekkedeki Kabe'dir. Orada apaçık nişaneler (ayrıca) İbrahim'in Makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. Yoluna gücü yetenlerin o evi haccetmesi Allahın insanlar üzerindeki bir hakkıdır. Kim inkar ederse bilmelidir ki, Allah bütün alemlerden müstağnidir" buyrulmaktadır. Ayette belirtilen yoluna gücü yetenler haccetme imkanına sahip olanlar demektir.

Diğer ibadetlerde olduğu gibi hac ibadetinde de mü'minlerin bu ibadeti yerine getirecek ilmihal bilgilerini öğrenmesi gerekmektedir. Bilindiği gibi hac ibadeti ömürde bir defa yapıldığından maddi ve manevi birçok zorluklara katlanırken ibadetin boşa gitmemesi, Allah katında en yüksek sevabı elde

edebilmek için hacla ilgili bilgileri hacı adaylarının iyi öğrenmesi ve uygulaması gereklidir. Peygamberimiz (s.a.s) bir hadisinde şöyle buyurmaktadır: "Kim Allah için hac ederde (bu sırada Allah'ın rızasına uymayan) kötü söz ve davranışlardan sakınırsa, annesinin onu doğurduğu günkü gibi (temiz ve günahsız olarak hacdan) döner." Dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan dilleri, renkleri, ırkları farklı olan müslümanlar tek bir gaye için geldikleri mukaddes yerlerde Mekke-i Mükerrerme'de; Kâbe, Arafat-Mina ve Müzdelifedeki belli gün ve zamanlarda eda edilmesi gerekli ibadetleri toplu olarak yerine getirmektedirler. Medine-i Münevvere'de ise Hz. Peygamberin kabrini ve diğer mukaddes yerleri ziyaret etmektedirler.

Hac ibadeti esnasında yeryüzünün çeşitli yerlerinden gelen mü'minler haccın eda edildiği bölgenin coğrafi şartlarının zorluğunu ve milyonlarca insanın aynı anda aynı mekanda olması gerekliliği ile ortaya çıkan zorluklara karşı sabırlı olmayı öğrenmektedir.

İslâmdan önceki tarihlerde Kabe ziyareti belirli bir disiplin içerisinde yapılmakta idi. Mekke'nin fethi ve haccın farz kılınışından sonra Kabe ziyaretindeki ciddiyet daha da artmıştır. Hz. Peygamber (s.a.s.) Hicretin 9'un- cu senesinde Hz. Ebubekir'i Emirül-Hac tayin ederek müslümanları Medine'den Mekke'ye Hac ibadeti için göndermiştir. Bir sene sonrada bizzat kendisi meşhur "Veda Haccı"nı yapmıştır.

Hac ibadeti için mukaddes topraklara yapılan yolculuklar günümüze kadar genellik- le bir organizasyon şeklinde yapılmıştır. Cumhuriyet döneminde ilk defa 1953 yılında Bakanlar Kurulu hac ile ilgili bir karar almıştır. Günümüze kadar değişik kararnameler ile bu uygulama devam etmiştir.

Diyanet işleri Başkanı Mehmet Nuri YILMAZ Hac Organizasyonu ile ilgili şunları söylemiştir:

Dünya çapında bir faaliyet olan Hac organizasyonu, Türkiye'de 1979 yılından beri Başkanlığımız tarafından başarılı bir şekilde yürütülmektedir.

Bu başarının ardında halkımızın Başkanlığımıza duyduğu güvenin yanında, organizasyonda görevli personelin üstün gayretleri yatmaktadır. Bu alanda gösterilen başarı, el- betteki Türk milletinin başarısı olarak değerlendirilmelidir. Başkanlığımız, Hac farızasını yerine getirmek amacıyla Suudi Arabistan'a giden vatandaşlarımızın bu ziyaretlerini, devletimizin ve milletimizin onuruna yaraşır biçimde, her türlü çıkardan uzak, sağlık ve güvenlik şartları içinde yapmalarını sağlamak ve bu ibadetlerin dinimizin kurallarına uygun bir şekilde ifa edilmesinde vatandaşlara yardımcı olmaktadır.

Başkanlığımız, 1979 yılından beri hac seferleri düzenlemekte ve hacı adayının evinden çıktığı andan itibaren, hac ibadetini yerine getirerek tekrar evine dönünceye kadar seyahatle ilgili bütün safhalarda gerekli tedbirleri almaktadır. Başkanlığımız, hacı adaylarının ibadetlerini en iyi şekilde yapabilmeleri için, gelişen şartları da gözetererek sürekli yeni arayışlara girmekte, hizmet kalitesini yükseltmekte, bunun sonucu olarak da bu dev organizasyonda başarı yönünden büyük mesafe katetmektedir.

23 yıldır hac organizasyonu gerçekleştiren Başkanlığımızın bu alanda başarısının en büyük kanıtlarından birisi, İslam ülkelerince örnek kabul edilmesidir. Bu başarının en önemli faktörlerinden birisi Başkanlığımızın tecrübesidir. Başkanlığımız bu tecrübenin gereği hac organizasını çeşitlere ve hizmetlere ayırmıştır. Öncelikle bu hac organize çeşitlerini ayrıntılı bir biçimde görelim:

HAC ORGANİZASYON ÇEŞİTLERİ

Kesin kayıt yaptıracak olan hacı adayları aşağıda özellikleri belirtilen dört tip organizasyondan dilediklerini tercih edebilirler.

Standart Tip Hac Organizasyonu

Süresi yaklaşık bir aydır. Çıkışlar-, Adana, Ankara, Antalya, Çorlu, Dalaman, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, İsparta, İstanbul, İzmir, Nevşehir, Samsun, Trabzon, Van ve işlemler tamamlandığında Kayseri hava limanlarından yapılmaktadır.

Mekke ve Medine’de konaklama, Mekke’de kalınacak evler Harem’e 2,5 km. mesafedeki Mesfele veya Mahbesu’l-Cin bölgesindedir. Bu evlerden Harem’e gidiş-dönüş servis otobüsleriyle yapılmaktadır. Evlerde 08x70x170-180 cm. ebadında yer yatakları kullanılmaktadır. Evlerde her katta bir su soğutucusu ve her dairede en az bir buzdolabı, her odada ise bir klima bulunmaktadır. Dairelerde odalar, mutfaklar, banyo ve tuvaletler müşterek kullanılacaktır. Odaların, banyo ve tuvaletlerin bay ve bayanlara tahsisi kafile başkanı ve din görevlisi tarafından yapılmaktadır. Odalarda her hacıya Mekke’de 3,5 m2, Medine’de ise 4 m2 alan düşmektedir.

Müstakil Odalı Tip

Süresi yaklaşık 22-28 gündür. Çıkışlar sadece Ankara, Antalya, İstanbul, Adana, İzmir, Samsun ve Erzurum hava limanlarından yapılmaktadır.

Mekke ve Medine’de konaklama-, müstakil odalı tip organizasyona katılacak vatandaşlarımız, içinde tuvalet ve banyosu bulunan, karyolalı iki veya üç kişilik odalarda kalacaklardır. Sabah kahvaltısı ile birlikte iki öğün yemek verilecektir. Giriş katta ve yemek salonunda su ve meşrubat büfeleri bulunacaktır, çay self servis olacaktır. Mekke’de oteller Harem’e 2,5 km, Medine’deki oteller ise Harem’e 500 m. mesafededir. Mekke’de otelden Harem’e gidiş-dönüş servis otobüsleriyle yapılacaktır.

Kısa Süreli 1 .Tip

Süresi yaklaşık 15 gündür. Çıkışlar sadece Ankara ve İstanbul Hava Limanlarından yapılacaktır.

Mekke ve Medine’de konaklama; Mekke’de Ecyad, Medine’de ise Obray Otelinde konaklanacaktır. Günde üç öğün açık büfe yemek verilecektir. Açık büfe dışındaki yiyecek, içecek ve yapılacak telefon görüşmeleri ücrete tabidir. Medine’de üç gece kalınacaktır.

Kısa Süreli 2.Tip

Süresi yaklaşık 15-17 gündür. Çıkışlar sadece Ankara ve İstanbul Hava Limanlarından yapılacaktır.

Mekke ve Medine’de konaklama-, Mekke’de Ummu’l-Kura, Medine’de ise Al-Harisi- ye Sheraton Otelinde konaklanacaktır. Günde üç öğün açık büfe yemek verilecektir. Mekkedeki otel, Harem’e 1200 m. mesafededir. Mekke’de otelden Harem’e gidiş-dönüş günün her saatinde otele ait servis araçlarıyla yapılacaktır. Medinedeki otel Mescid-i Ne- bevi’ye 100 m. mesafededir, dört gece kalınacaktır. Açık büfe dışındaki yiyecek, içecek ve yapılacak telefon görüşmeleri ücrete tabidir.

Başkanlığımız bu dört çeşit hac organizasyonunu başarılı bir biçimde gerçekleştirirken bir takım hizmetler vermektedir. Bu hizmetler de şunlardır:

HAC ÜCRETİNE DAHİL OLAN HİZMETLER

İlden hava limanına otobüs ile gidiş-dönüş, Suudi Arabistan’a uçakla gidiş-dönüş. Cidde-Mekke-Medine-Cidde, Mekke-Arafat- Müzdelife-Mina arasında otobüs, Mekke ve Medine’den hava limanına gidişte tutulan eşya kamyonu ve hamaliye, Mekke’de evden Harem’e gidiş-dönüş servis otobüsü. Medine’de Harem’e 1 km.’den uzak evler için Harem’e gidiş-dönüş servis otobüsü, Mekke ve Medine için ev kirası ile sünger yatak ve yastık, Arafat için iki ve Mina için bir öğün yemek, Suudi Arabistan’ca

verilecek diğer hizmetler karşılığı, sağlık hizmetleri, gevli personel, hac malzemeleri ücretlerini kapsar.

Hacı Adaylarına Mftlke Verilen Malzemeler:

İki takım elbiselik kumaş, seyahat el çantası, pasaport çantası, hijyenik koruyucu maske (10 adet), knyne, şemsiye, 1 gr. gl yağı, çarşaf, yatak ve yastık kılıfı, pike, hac ile ilgili kitaplar, hac kimlik kartı.

SERVİS HİZMETLERİ

Mekke’de hacılarımızın ikmet ettiği evden Harem-i şerife gidiş-gelişleri servis otobüsleri ile yapılmaktadır. Arafat’a çıkıştan bir gün önce ve bayramın dört günü trafiğin yoğun olması sebebiyle servis otobüslerinin çalıştırılması mümkün olmamaktadır . Namazlardan sonra Harem’in çevresinde izdiham olduğundan hacılarımızın servise binmek için acele etmeden yoğunluğun azalmasını beklemeleri gerekmektedir. Medine’de ise, 1 km.’den uzak olan evlerde ikmet eden hacılarımızın vakit namazlarında Harem’e gidiş-gelişleri servis otobüsleri ile yapılacaktır.

EMANET PARA HESABI

Para Kaybetmeye veya aldırmaya Karşı En İyi Tedbir Emanet Para Hesabı İsteyen hacı adayları, yanlarında götürmek istedikleri paradan istedikleri kadar Suudi Arabistan Riyalini; Türkiye Diyanet Vakfı’nın Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Meşrutiyet şubesi’nde- ki 4000994 nolu SAR hesabına, ABD Dolarını; Türkiye Diyanet Vakfı’nın Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Meşrutiyet şubesi’ndeki 4041522 nolu ABD doları hesabına yatırılabilecekler veya buldukları yerden havale edebileceklerdir. Emanete alınan bu paralardan Mekke ve Medine’de yatırdıkları döviz cinsinden kendilerine ödenecektir. Suudi Arabistan’da parasını kaybeden, Çaldıran veya ihtiyaç duyan vatandaşlarımızın yakınları da Türkiye’den aynı hesapları kullanarak kendilerine ücret ödemeden havale yapabileceklerdir

Emanet Hesabı’nda parası kalan vatandaşımız, Türkiye’ye döndükten sonra hesaptaki parasını bir dilekçe ile Başkanlıktan isteyecektir. Hak sahibinin emanet hesabındaki parası, yatırdığı döviz cinsinden kendisine iade edilecektir.

MEKKE-İ MÜKERREME’DEKİ ZİYARET

YERLERİ

Yeryüzünün ilk ibadethanesi Kâbe ve Mescid-i Haram, Peygamber Efendimizin doğduğu ev , Cinlerin Kur’an-ı Kerim dinlediği yer. Cin Mescidi, Hz. Hatice Validemizin Kabrinin Bulunduğu Mekan: Cennet’l Mual- la Kabristanı, Kur’an-ı Kerim’in ilk defa inmeye başladığı yer: Hıra Mağarası, Hz. İbrahim Aleyhisselam’ın oğlu Hz. İsmail Aleyhisse- lam’ı kurban etmek istediği yer: Mina, Meş’ari’l-Haram’ın bulunduğu yer: Müzdelife, Haccın eda edildiği ve duaların makbul olduğu yen Arafat, Peygamberimizin Mekke’den Medine’ye hicret ederken Hz. Ebubekir ile gizlendiği yer: Sevr Mağarası.

MEDİNE-İ MÜNEVVERE’DEKİ ZİYARET

YERLERİ

İçinde cennet bahçesi bulunan Kutsal Mescid: Mescid-i Nebevi, Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.)’in Kabri şerifleri: Ravzayı Mutahhara, Hz. Ebubekir (r.a.)’in Kabri, Hz. Ömer (r.a.)’in Kabri, onbin Sahabinin medfun bulunduğu yer: Cennet’l Baki Kabristanı.

Kuba Mescidi, Hendek Savaşı’nın yapıldığı yer: Yedi Mescitler, Kiblenin Mescid-i Ak- sa’dan Kabe-i Muazzama’ya döndürüldüğü Mescid: Mescid-i Kibleteyn.

İslam'ın yayılmasında canlarını feda eden Hz. Hamza (r.a.) ile beraber yetmiş sahabinin medfun bulunduğu yer: Uhud Şehitliği.

SAĞLIK HİZMETLERİ

Başkanlığımızca; Mekke ve Medine'de gezici sağlık ekiplerince evlerde, evlerin bulunduğu bölgelerde; -poliklinikte-sağlık ocaklarında, Mekke'de 150 yatak kapasiteli hastanemizde, Medine'de 50 yatak kapasiteli hastanemizde, 10'u tam donanımlı 25 adet ambulans, Arafat ve Mina'da seyyar sağlık ekipleri ile sağlık hizmetleri verilmektedir.

GÜVENLİK TEDBİRLERİ

Tek tip ve aynı renk elbise, Hac kimlik kartı, kafile düzeni şeklinde seyahat, sağlık künyesi karşılama ve yerleştirme ekipleri, kayıp merkezleri bulunmaktadır.

Para çaldırma ve kaybetme olaylarına karşı emanet para hesabı, kalınacak evlerde giriş-çıkış kontrolü yapacak nöbetçi görevliler, Şeytan taşlamaya uygun zamanda grup halinde gidilmesi, kurban kesim işlemleri için ayrı bir ekip, kurbanların topluca İslam Kalkınma Bankası aracılığıyla kestirilmesi, Tavaf ve Sa'y ibadetleri yapılırken grup halinde hareket edilmektedir.

KUTSAL TOPRAKLARDA HACILARIMIZA REHBERLİK YAPMAK VE HİZMET ETMEKLE GÖREVLİ EKİPLER

Hac İdare Merkezi: Hac organizasyonunun yurtdışı bölümünü sevk ve idare eder.

Fetva ve İrşad: Dini konularda hacıları aydınlatır ve soruları cevaplandırır.

Cidde Karşılama ve Uğurlama: Hacıları Cidde 'de karşılar ve uğurlar.

Mekke ve Medine Kiralama: Hacıların kalacağı ev ve otelleri kiralar ve planlar.

Protokol ve Basın: Organizasyonun protokol ve basın hizmetlerini yürütür,

Pasaport ve Otobüs Temin: Pasaport işlemleri ve otobüs temin işlerini yapar.

Sağlık ve Hasta Takip: Sağlık hizmetleri ile ilgili görevleri yapar.

Kayıp ve Cenaze: Kayıp olan hacıların ilgilenir, vefat edenlerin defin işlemlerini yapar.

Otobüs Servis: Evlerden Harem'e otobüslerle gidiş-gelişleri düzenler.

Muhasebe: Emanet para işlemlerini yürütür.